

پروانه‌ای از قفس پرید!

پیکر «پروانه معصومی» در امامزاده ابوطالب فرحزاد به خاک سپرده می‌شود

پیکر پروانه معصومی پسر از انتقال به تهران فردا چهارشنبه (هشتم آذر ماه) در امامزاده ابوطالب فرحزاد به خاک سپرده می‌شود. سیدمه‌دی حقی از نزدیکان پروانه معصومی در گفت‌وگویی با ایسنا با اعلام جزئیات از مراسم تشییع پیکر این هنرمند، بیان کرد: امروز - سه‌شنبه - هفتم آذرماه ساعت ۱۰ صبح مراسم تشییع از ساختمان خاتم‌الانبیاء به سمت شهرداری رشت برگزار می‌شود. پس از آن پیکر این هنرمند به تهران منتقل شده و در آرامگاه خانوادگی ایشان در امامزاده ابوطالب فرحزاد و در مقبره خودگویی به خاک سپرده شود. او در عین حال یادآور شد: از سوی خانه هنرمندان تلاش بسیاری برای خاکسپاری ایشان در قطعه هنرمندان صورت گرفت اما خانواده خانم معصومی تاکید داشتند ایشان در امامزاده ابوطالب به خاک سپرده شود. وی بیان کرد هنوز جزئیات مراسم تشییع در تهران مشخص نشده است. پروانه معصومی - بازیگر سینما و تلویزیون دوشنبه - ششم آذر ماه - در بیمارستانی در شهر رشت گیلان درگذشت.

او متفرم، ذوق زده از ما خواست که همراهش شویم در باغستان، درختزار و گلستانهایش که به دست خود پرورده و با ساعتی قدم زدن در آن، اندوه دیگر چیزی جز شور و حرارتی فرو افتاده نیست. گاه فکر می‌کنی چیز تازه‌ای وجود ندارد، اما دیدیم همه چیز تازه و باران خورده و سخاوتمند زمین بسیار بود؛ گویی پاستورال (قطعه‌ای از موسیقی که با طبیعت روستا ارتباط دارد و نام یکی از آثار بتهون است) می‌شنوی! پروانه معصومی با گل‌ها حرف می‌زد؛ یکی را قدردان بود و دیگری را تهدید می‌کرد اگر اسمال خرما لُقم ندهد و بجایش نهال دیگری خواهد کاشت؛ یکی را بو می‌کشید و چشمه‌هایش را می‌بست و می‌گفت: برای ورود شما عطر آگین شده و در حوالی استخر و رودخانه، شاخه‌ای از میخک هندی برایمان چید که عطری نامنتظر داشت. باران نم پاش بود، زمین گل و رود در اطراف خانه طراوتی مدام داشت؛ می‌خندیدی و می‌گفت: اسمال سبزی خوردن را از دسترنج خود برداشت می‌کنم.

گلخانه پر ثمر و برکه نیلوفران آبی را پشت سر گذاشتیم و باز تونل پیچک‌های بنفش گلیسین و شالیزارش را که نشانمان می‌داد با تبسم مدامش گفت: مگر می‌شود در گیلان باشی و شالیزار نداشته باشی؟ در نگاه پروانه معصومی فرادست و فرودست معنا نمی‌یافت؛ زمین و باران و گل را ستایش می‌کرد و همه چیز بر واضح با بیان دیگری جز کلام، مستقل و مختصر معنا می‌یافت. دیالوگی از فیلم ناصرالدین شاه آکتور سینما می‌گوید: «اگر نیت یکساله دارید برنج بکارید، اگر نیت ۱۰ ساله دارید، درخت غرس کنی و اگر نیت صدساله دارید آدم تربیت کن؛ سینما ترف اندام آدم تربیت می‌کند» و بانو پروانه معصومی همه این کارها را بسیار والاتر انجام داده است. آموخته‌های خوبی‌ها و زیبایی‌ها بهتر و ساده‌تر در تصورات آدمی راه می‌یابد؛ می‌توان طور دیگر زیست اما «نگاه کردن» استعداد می‌خواهد!

خورد و در این دولت هنوز به اکران نرسیده است. برخی می‌گویند «شیشلیک» از مشکلات معمول آثاری که می‌توانند رفع شود، برخوردار نیست و مشکل ماهوی دارد و به دلیل شاید به تاریخ بپیوندد. روح‌الله سهرابی مدیرکل اداره نظارت بر عرضه و نمایش فیلم سازمان سینمایی در رابطه با توقیف این فیلم با وجود صدور پروانه نمایش برای آن گفته بود: «این فیلم همان‌طور که عوامل فیلم هم در فضای مجازی اعلام کرده‌اند پروانه نمایش دارد و در تلاش هستیم تا بلکه با تعامل دو سویه مشکلات پیش آمده را مرتفع و موانع اکران عمومی این فیلم را برطرف کنیم اما به هر حال طبیعی است که هر فیلم نابشر شرایط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی که در هر مقطعی بر جامعه حاکم است، با ملاحظات می‌مواجه باشد.»

وی ادامه داد: در کنار این ملاحظه کلی، بحث وفادار بودن فیلم‌ها به یک سری اصول و مسائل عرفی، شرعی، اجتماعی و سیاسی هم وجود دارد و اینکه این آثار حداقل باید اصول را مراعات کنند تا بتوانند به نمایش عمومی گذاشته شوند. البته بعد است «شیشلیک» هیچوقت به اکران نرسد، سینمای ایران تجربه سینمایی «آدم برفی» را هم دارد که بعد نمایش در دوره سیزدهم فیلم فجر ۳ سال توقیف شد و بعد به نمایش درآمد، هرچند که ممکن است سرنوشت گزارشش یک جشن «حاتمی‌کیا هم در انتظار «شیشلیک» باشد. فیلمی که کارگردانش این روزها حوصله‌ای برای سینما ندارد.

«سینما متروپل» زیر آوار ممیزی
«سینما متروپل» ساخته محمد علی باشه‌آهنگر بهترین فیلم دوره چهل‌ویکم جشنواره فیلم فجر شد، فیلمی که شاید بسیاری از مخاطبانش در زمان جشنواره فیلم فجر بعد از دیدن سکاس‌های مربوط به اشاره به ممیزی در سینما احتمال سانسور آن را داده باشند. حالا امروز شنیده‌ها حاکی از ممیزی این فیلم و جلوگیری از اکران عمومی آن است تا جمع آثاری که در فیلم فجر حاضر شدند و رنگ اکران را تا چند سال ندیدند تکمیل شود.

«ضد» ۲ و سال انتظار
«ضد» یک فیلم دیگری است که بعد از حضور در جشنواره فیلم فجر سختی‌های بسیاری را برای اکران تحمل کرد، ساخته امیر عباس ربیعی که روایتی از نفوذ در سال‌های ابتدایی انقلاب است و ۲ سال صبر کرد تا مقدمات اکرانش فراهم شود. محمدرضا شفیعی درباره دلیل اصلی تأخیر دو ساله در اکران این فیلم هم توضیح داد: «زمانی که فیلم «ضد» در جشنواره فجر فصل ۱۴۰۰ اکران شد، بنسای اصلی ما اکران در سال ۱۴۰۱ در همین حوالی فصل پاییز بود اما این برنامه‌ریزی هم‌زمان شد با فضای ملتهب سال گذشته و این فضا فاصله عمیقی میان جریان حرفه‌ای سینما و فیلم‌هایی از این دست ایجاد کرد. به همین دلیل با مشورت دوستان‌مان در سازمان سینمایی سوره به‌عنوان صاحب کار، به این جمع‌بندی رسیدیم که اکران فیلم را به تعویق بیندازیم، اما متأسفانه این تأخیر یک سال طول کشید!»

فجری که دیگر اولویت ندارد
سالیان سال فیلمسازان بسیاری تلاش می‌کردند تا فیلمی بسازند که راهی رد جشنواره فیلم فجر داشته باشد، شاید حتی خیلی از آن‌ها امتیاز خاص اکران در صورت حضور در فجر برایشان مهم بود، نکته‌ای که این سال‌ها هم هر بار از قول مسئولان تصمیم‌گیر اکران در سازمان سینمایی مطرح شده که «فیلم‌های جشنواره فیلم فجر برای اکران در اولویت هستند.» اما این اولویت این روزها از بین رفته و بسیاری از آثار حاضر در جشنواره فیلم فجر دیگر رنگ اکران را نمی‌بینند تا جشنواره فیلم فجر انقلاب مرجعیت خود را از دست بدهد. «کارگردان‌هایی که برادری‌شان را ثابت کرده‌اند و حسن‌نیت‌شان مشخص است؛ چرا روی ساخته‌شان، مهر توقیف می‌خورد؟» این جمله از حسین دارابی است، کارگردانی که آثار استراتژیکی را برای سینمای ایران ساخته اما با سانسور و توقیف هم دست و پنجه نرم کرده است.

«شیشلیک» قبل از اکران سوخت!
شاید جدی‌ترین توقیف سینمای ایران در چند سال اخیر مربوط به این فیلم باشد، فیلمی که برخی از کارشناسان معتقدند «تنها فیلمی که در هیچ دولتی امکان اکران ندارد، فیلم «شیشلیک» است.» فیلمی که در دولت قبلی به مشکل

اخبار

توضیحات تازه پیمان بازغی درباره «کودک شو»

پژمان بازغی در توضیح حضورش به عنوان مشاور در کنار تیم جدید «کودک شو» بیان کرد که یک جلسه معارفه با تیم جدید داشته و بعد از آن دیگرس صحبتی درباره مشاوره برنامه با او نشده است.

پژمان بازغی درباره حضورش به عنوان مشاور در کنار تیم جدید «کودک شو» و همچنین اینکه در فصل جدید حضور خواهد داشت یا نه به مهر گفت: یک جلسه معارفه بین من و تهیه‌کننده جدید برنامه برگزار شد که گفت‌وگویی با یکدیگر داشتیم و بعد از آن جلسه من در خبرها خواندم که شخص دیگری جایگزین من شده است که البته این هم از اختیارات شبکه است که مجری جدید انتخاب کند.

وی اضافه کرد: با این حال درباره حضور من به عنوان مشاور تولید نه گفت‌وگویی داشتیم نه از طرف تهیه‌کننده تماش دوباره‌ای گرفته شده است. ضمن اینکه این روزها مشغول همکاری با سریال «غریبه» به کارگردانی سروش محمدزاده هستیم. تمام و کمال درگیر این مجموعه هستیم و طبیعتاً تیم جدید هم همه فکر خود را کرده است.

بازغی در سخنانی کوتاه درباره همکاری با دیگر برنامه‌های شبکه نسیم به عنوان مجری نیز تصریح کرد: چند پیشنهاد هم از طرف شبکه نسیم و هم دیگر شبکه‌های تلویزیون مطرح شده است، پیشنهادهایی هم از طرف پلتفرم‌ها برای اجرا بوده است که فعلاً برای هیچ یک به توافق نرسیده‌ایم. وی در پایان بیان کرد که روز گذشته از طرف مدیر برنامه‌هایش و اخبار رسانه‌ها متوجه شده که از برنامه کناره‌گیری کرده است.

«ضد» از مسیر دانشگاه

با نزدیک شدن به ایام روز دانشجو و رونق فعالیت‌های دانشجویی، فیلم سینمایی «ضد» اکران دانشگاهی خود را با نخستین نمایش در دانشگاه امیرکبیر آغاز می‌کند. به گزارش تسنیم، اواخر آبان ماه بود که محمدرضا شفیعی تهیه‌کننده فیلم سینمایی «ضد»، محصول سازمان سینمایی سوره، که در ژانر درام معمای سیاسی ساخته شده است، در مصاحبه‌ای اعلام کرد این اثر بالاخره بعد از دو سال در نیمه آذرماه اکران می‌شود؛ اتفاقی که به نظر می‌رسد قرارست هم‌زمان با روز دانشجو رقم بخورد چراکه شنیده می‌شود پیش از اکران عمومی «ضد»، دانشگاه‌ها میزبان این اثر و عوامل سازنده آن می‌شوند.

بدین ترتیب «ضد» در اولین اکران دانشگاهی خود، روز سه‌شنبه هفتم آذرماه میزبان دانشجویان دانشگاه امیرکبیر می‌شود و امیرعباس ربیعی و محمدرضا شفیعی به عنوان کارگردان و تهیه‌کننده اثر در این جلسه حاضر خواهند شد. آغاز اکران دانشگاهی یک اثر آن هم اثری بحث‌برانگیز و گفتمان‌محور، پیش از نمایش عمومی آن را می‌توان اتفاقی مثبت ارزیابی کرد که سال‌های دورتر در فضای دانشجویی - فرهنگی ما سابقه پررنگ تری داشته است. آکسیون از آنجا که در فیلم سینمایی «ضد» اشاراتی به آشنایی دو شخصیت اصلی قصه در دوران دانشگاه شده است و داستان از التهابات دانشگاه‌ها در اواخر زمستان سال ۱۳۵۹ شروع می‌شود، نمایش فیلم در دانشگاه‌ها برای مخاطب خاص آن اتفاقی قابل توجه است.

ذکر این نکته خالی از لطف نیست که آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در یکی از سخنرانی‌های خود خطاب به دانشجویان گفتند: «در جنگ نرم، شما جوان‌های دانشجو، افسران جوان این جبهه‌اید... افسر جوان تو صحنه است؛ هم به دستور عمل می‌کند، هم صحنه را درست می‌بیند؛ با جسم خود و جان خود صحنه را می‌آزماید. لذا اینها افسران جوانند؛ دانشجو نقشش این است.» از سوی دیگر «ضد» که روایتی تازه از پدیده نفوذ و نمایش خط امتداد آن است که می‌تواند دانشجویان را نسبت به این مسئله آگاه‌تر کند و حتی تلنگری برای آن‌ها باشد.

فیلم سینمایی «ضد» دومین ساخته سینمایی امیرعباس ربیعی به نویسندگی حسین ترابنژاد همراه با روایتی از نفوذ در سال‌های ابتدایی انقلاب است، گوشه‌هایی از شخصیت و منش فکری شهید بهشتی را به نمایش گذاشته و علاوه بر آن به نمایش روابط دورنی سازمان مجاهدین و افشاگری هویت واقعی آن‌ها می‌پردازد. «ضد» که اولین نمایش آن در چهلمین جشنواره فیلم فجر رقم خورد و در هفت بخش نامزد سیمرغ بلورین شد، بالاخره پس از دو سال در نیمه آذرماه روی پرده سینماهای سراسر کشور می‌رود.

روستایی گیلان آنجا را بنا کرده و درختان سر به فلک کشیده آنجا نهال‌های کوچکی بودند که به دست خود کاشته و کوجه باغی بر سخاوت از درختان افرا را پروانه نام نهاده بود، کاملاً احساس قدرت به عمل در چهره‌اش نمایان بود.

مدام تکرار می‌کرد من عاشق زندگی در روستاهای گیلان بودم و گاه گریزی به سینما می‌زد و می‌گفت: ایده زندگی در روستا نیز درحین بازی در یکی از فیلم‌هایش در سر پرورده شد.

مردم دوستی در کلامش هویدا بود و ناگهان تبسّمش غمگین شد آنگاه که از همسایه‌اش می‌گفت، که دو فرزند معلول داشت و یکی را در همان صبح از دست داده بود. همه چیز به صورت کتابی بود که کلمات آنها را با گلبرگ نگاشته بودند؛ و برف را تا زمانی دوست داشت که درختان بر آن چیره بودند و برف زمستان ۹۲ را یادآور شد و گفت: برف در چنان وسعتش سرد است و حیات به خود راه نمی‌دهد و سبب آزار مردم می‌شود و در این شرایط از

طبق رسم هرساله نزدیک به زمان پایان فراخوان جشنواره فیلم فجر، مسئولان سازمان سینمایی اعلام می‌کنند اولویت اکران در سال بعد و بخصوص مقطع مهم اکران نوروز حضور در جشنواره فیلم فجر است، موضوعی که با بررسی فیلم‌های ادوار جشنواره نشان می‌دهد این موضوع همیشه صادق نبوده و حتی بهترین فیلم فجر چهل و یکم هنوز درگیر و دار ممیزی و پروانه نمایش است. به گزارش فارس، جشنواره فیلم فجر بزرگ‌ترین رویداد سینمای ایران است، جشنواره‌ای که شاید مهم‌ترین عامل معرفی سینمای ایران به سینمادوستان نیز به حساب بیاید. حتی شاید ناروا نباشد اگر بگوییم فجر هر سال برآیند سینما در سال پیش روی آن است.

آثار حاضر در جشنواره فیلم فجر با پارامترهای مختلف بررسی شده تا شرایط آن‌ها برای حضور در فجر انقلاب فراهم شود، جشنواره‌ای که حضور در آن حتماً از یک اکران عمومی در سینماهای کشور مهم‌تر است.

شاید بعد از فجر اکران نشه!

«این فیلم رو باید ببینیم ممکنه بعد از فجر اکران نشه!» این‌ها جملاتی است که اگر پیگیر جشنواره فیلم فجر باشید برای چند فیلم در هر جشنواره آن را تکرار خواهید کرد؛ جملاتی که نشان دهنده عدم التزام به اکران آثار حاضر در فجر است و این یعنی حداقل چند باری با این مسئله روبرو شده‌ایم. به اکران نرسیدن هر فیلم بعد از جشنواره فیلم فجر دلایل متفاوتی دارد گاهی ممکن است سازنده، خود فیلمش را تا مدتی نگه داشته و از اکران آن جلوگیری کند، مانند دوران کرونا که به دلیل عدم حضور مردم در سینماها بسیاری از فیلم‌ها که انتظار فروش بالا از فیلمشان داشتند حاضر به اکران در آن بازه زمانی نشدند و حتی سینمایی تحسین شده «تنای پروانه» که سازندگانش حضور بر پرده نقره‌ای را حمایت و محافظت از سینما می‌دانستند و اثرشان را اکران کردند با شکیستی جدی در گشیه مواجه شدند.

اما بعضی از فیلم‌هایی که بعد از فجر در آرزوی اکران می‌مانند و با وجود علاقه خودشان برای این اتفاق از آن منع می‌شوند، دچار قواعد سانسور و ممیزی شده‌اند. در این بین شاید توقع داشته باشیم آثاری با رگه‌های سیاسی و یا کمدی که شائبه غیر اخلاقی بودن دارند دچار این مشکل شده و توقیف شوند اما حداقل چند فیلم اخیری که از جشنواره فیلم فجر به باگانی سازمان سینمایی رفته و اکران نشده‌اند از این قاعده مستثنی هستند.

«دیدن این فیلم جرم» شد

شاید یکی از اولین فیلم‌هایی که اخیراً در فجر حاضر شد و مدتی رنگ اکران را به خود ندید سینمایی «دیدن این فیلم جرم است» بود. فیلمی که پس از نمایش آن در سی و هفتمین جشنواره فیلم فجر، بسیاری از مخاطبان آن را سیاسی‌ترین فیلم ایران لقب دادند و بسیاری پیش‌بینی می‌کردند که احتمالاً نخستین فیلم رضا زهناچیان با این دیالوگ‌ها و محتوا، توقیف شود و رنگ اکران به خود نکیرد. پیش‌بینی که خیلی زود پس از جشنواره رنگ واقعیت به خود گرفت و مهر «توقیفی» بر پیشانی این فیلم نشست و در نهایت با اکرانی سرسری در دوران کرونا پرونده‌اش بسته شد.

زهناچیان در رابطه دلایل توقیف فیلمش گفته بود که «اجازه بدهید من صحبت آقای مومنی شریف، ریاست سابق حوزه هنری را برایتان نقل کنم که به من گفتند برخی از ارکان مجلس با این فیلم مخالف هستند و دستور توقیف داده‌اند.»